

ПРОЛОГ

Біда з такими, як він, у тому, що вони гадають, ніби від таких, як я, можна відмахнутися. Ніби я — ніщо. Вони не розуміють світу, в якому ми живемо нині, — сповненого бідних душ, які прагнуть уваги та визнання. Він був дуже пихатим молодиком, зацикленим тільки на собі самому.

Та все змінилося. Тепер він стогне, стікаючи густою кров'ю з розбитої голови, крутячи розфокусованими жовтими очима і відчайдушно силуючись розгледіти щось, хоча б якийсь сенс, у мороці, навколишній чорноті. Дуже це, либонь, самотнє відчуття.

Ось він пробує заговорити. Що хоче сказати мені?
«Допоможіть. Поліція. Швидка».

Чи може «Допоможіть, поліція, швидше»? Але ця дрібненька деталька вже не відіграє ролі, бо життя, існування, суть якого звелася до благання викликати службу порятунку, покидає його.

Ви відмахнулися від мене, містере. Не прийняли. Обманули і зіпсували мені стосунки з коханим. Я вже вас бачила. Давним давно, коли ви лежали ось так, як оце зараз. Побитий, поламаний, при смерті. Я раділа тоді й радію зараз.

Сягаю рукою в сумочку й виймаю молоток.

Частина мене перебуває де-інде, коли я опускаю інструмент йому на голову. Пручатися він не може. Ті, інші, як слід його віддухопелили.

Після двох безплідних ударів, відчуваю сплеск ейфорії на третьому, коли його голова нарешті репає. Рясно

хлеще кров, заливаючи йому лице блискучим водоспадом, чим доводить мене до шалу; б'ю ще раз, його череп тріскає, проламується, цвяходер молотка заривається йому в мозок, відчуваю, як починає смердіти, але це лише тому, що він обісцявся й обісрався, а сморід швидко розповсюджується в нерухомому зимовому повітрі, висмикую молотка, відходжу подивитися на його передсмертні корчі, спостерігаю, як від жаху він переходить до того зовсім негарного стану, коли розумієш, що вже не врятуєшся, і відчуваю, як втрачаю рівновагу в цих незручних туфлях, вирівнююся, відвертаюся і по старих східцях спускаюся на вулицю.

Там, на тротуарі, страшенно холодно і зовсім безлюдно. Дивлюся на фольгову коробку із рештками їжі. В неї хтось помочився, і в крихітній замерзлій калюжці води плавають зернятка рису. Йду далі. Холод проникає в кості, тому з кожним кроком я дрижу дедалі сильніше, почуваючись так, ніби зараз розсиплюся. Таке відчуття, ніби м'язи та кості розшаровуються, і між ними відкривається порожнеча. Не відчуваю ні страху, ні розкаяння, та разом із тим — ні піднесення, ні тріумфу. Це просто те, що необхідно було зробити.

ІГРИ

Прокинувся вранці. На роботу.

Робота. Вона тримає. Заволює з усіх сторін, поглинає, як гель. Поки стирчиш на роботі, то й на світ дивишся, наче в криве дзеркало. Але часом отримуєш крихітні закутки відносної свободи, в які можна втекти, світлі, ніжні простори, де нові, інші, кращі речі, які сприймаєш за можливості.

А далі — все. Несподівано помічаєш, що тих просторів більш нема. Авжеж, увесь цей час ти розумів, що вони стискаються. Знав, що одного дня доведеться щось із цим робити. Але ж коли саме це сталося? Усвідомлення прийшло не відразу. Насправді байдуже, як довго — два роки, три, п'ять чи десять — але простори стискалися, поки від них не залишилося нічого, крім осаду. Ось це і є ігри.

Тільки завдяки іграм можна пережити роботу. Кожен має чим пишатися, у всіх є якась власна маленька гордість. Моя — в тому, що ніхто не грає в ігри так, як роблю це я, Брюс Робертсон. Поки що сержант, але вже без п'яти хвилин інспектор Робертсон.

В ігри грають завжди, повторюю: завжди. В більшості випадків у жодній організації цього не визнають. Але грають усі. Як-от і зараз. Баняк тріщить, а Тоул не припиняє клювати мені мізки. Я був, мати його вйоб, зайнятий, а він, падло, наказав мені прийти, не попросив, прошу зауважити, а наказав. Але я й так уже знаю все від Рея Леннокса, котрий прибув на місце першим разом із тими

опудалами у формі. Так, молодий Рей уже все мені розповів, але ж Тоулові, авжеж, треба слухач. Відстав ти від життя, любий мій Тоулі, безнадійно відстав.

Маячить перед нами, наче якийсь інспектор Морс¹ обісраний. Ці інструктажі — єдиний екшн у його жалюгідному житті. Далі сідає на сраку, сердитий, що підлеглі все ніяк не зійдуться всі. Повага і Тоул — це десь таке саме поєднання, як шоколадне морозиво й риба, хай би як не обманював себе цей поц.

Вчора я бухав, того головешка тупо тріщить від світла флуоресцентних ламп, а в кишках такий пиздець — як у шмари в дірці під кінець зміни в сауні. Пускаю шептуна й спішу відійти в інший кінець кабінету. Штука тут — спершу перднути, а йти тільки після того, щоб не тягнути бздо із собою в штанах. Це як у футболі: треба чітко розраховувати кожен забіг. Мій друзяка й сусід Том Стронах, професійний футболіст і рідкісний довбо-йоб, на цьому знається.

Гм.

Том Стронах. Геть якесь не магічне ім'я. Таким нікого не зачаруєш.

До речі, про час. Ось нарешті розпашілий Гас Бейн приносить сосиски в тісті, по які ганяв у пекарню «Кроуфордс». Поки роздає їх усім, стоячи там, як хер на з'їзді шалав, Тоул розпочинає інструктаж. Ніддрі сидить, дивлячись на нього з традиційно перекивленим їбалом. До нього долітає хмарка мого бзда. Гол! Він демонстративно розвіює її рукою, гадаючи, що то напердів Тоул!

Тоул піднімається й продирає горло:

— Жертва — молодий темношкірий чоловік тридцяти з лишком років. Тіло знайшли сьогодні близько п'ятої ранку на Плейферських сходах робітники служби вивозу сміття. Ми підозрюємо, що він із Лондона, хоча наразі доказів тому не маємо. Сержант Леннокс учора був зі мною в морзі, — додає він, киваючи на юного Рея Леннокса, котрий завбачливо сидить із нейтральним виразом, щоб не виставляти себе мішенню для ненависті та відрази, які зависли в кімнаті хмарою смердючого бзда. Передусім мого.

Були часи, коли ми могли звільнити один одного від цих ненависті й відрази. Атож, були. Відчуваю запаморочення, а тоді раптом мозок починає неначе перевертатися в голові, сиплючи навсібіч думками та емоціями. Відчуваю, як вони виплескуються ніби як у діряве відро, звідки витікають ще до того, як устигаю заглянути всередину. Аж ось знову чую високий та різкий Тоулів голос.

Він починає вийобуватись.

— Схоже, нічого нашому дружкові не вигоріло. До третьої ночі він був у клубі «Джеммі Джо», звідки пішов додому сам. Тоді його востаннє бачили живим. Неважко припустити, що наш друг почувався зовсім не у своїй тарілці: сам у чужому місті, в якому його не прийняли.

В цьому весь Тоул, якого колише емоційний стан чергового жмура. Корчить із себе інтелектуала. Але ж це — Тоул. Це було б навіть смішно, якби не так, їби його мать, сумно.

Відкушую свою сосиску в тісті. Перець та кетчуп, які я зазвичай додаю, залишилися нагорі, а без них — хуйня. День ще не встиг початися, а їбучий Тоул мені його вже пересрав! Ну що за засада?

Мої пердячки витягує у вентиляцію, і я помічаю, що Ніддрі йде геть, чим полегшує атмосферу в кімнаті. Навіть Тоул збадьорився.

¹ Інспектор Морс — головний персонаж однойменного британського детективного серіалу.

— На вбитому були сині джинси, червона футболка і чорна олімпійка з помаранчевими смугами на рукавах. Стрижка — коротка. Амандо, — киває Тоул до Аманди Драммонд, тупої пизди, яка тільки й годиться для псевдоконторської роботи роздавати копії опису зовнішності.

Кучеряве біляве волосся Драммонд стриже коротко, що тільки сильніше робить її схожою на лесбуху. Через банькати очі здається, ніби вона в перманентному шоці, ще й підборіддя в неї геть нема — тільки косо-кривий ротяка, що ніби росте прямо із шиї. На ній довга коричнева спідниця, така товста, що й трусів не видно, карта-та блузка та кардиган у брунатно-коричневу смужку. А м'яса я у різника на ножі більше бачив.

Ось це?

Поліцейська?

Не думаю.

— Дякую, Амандо, — либиться Тоул, і тупа корова аж сяє. Варто йому тільки попросити, й вона прямо тут, при всіх нас, до його болта присмокчється. Правда, толку їй від того було б мало. Скоро її тут не буде: закриться від якогось хуя, і на тому скінчатся її ігри в поліцейську.

— Наша жертва вийшла з клубу і... — продовжує Тоул, але Енді Клілленд тут же його перебиває:

— Начальнику, невеличке уточнення. Може, не варто стигматизувати хлопця, називаючи його зневажливим терміном «жертва»?

Піднімаю келиха за Клілла, бо він, як завжди, як в око вліпив. Тоул починає м'ятися, Амандо Драммонд послужливо киває, не відстрілюючи, що її начальничку просто в очі сцють.

— Він же здох. Один хуй, як його тепер називати, — тихенько шепоче Дугі Гіллман.

Я гигаю, а Гас Бейн обурюється.

— Дугі, може й нам розкажеш? — саркастично шкіриться Тоул.

— Та ні, начальнику, вибачте. Нічого такого, — потискає плечима Гіллман.

У Дугі Гілмана коротке каштанове волосся, вузькі, холодні сині очі й масивна, потужна щелепа, якою можна й пальця перекусити. Він приблизно мого зросту, метр сімдесят п'ять, тільки завширшки такий самий, як заввишки.

— Джентльмени, попрошу вашої уваги, — холодно промовляє Тоул, за відсутності Ніддрі використовуючи весь свій авторитет, — бо ми продовжуємо. Отже, загиблій, найімовірніше, прямував до готелю в Саутсайді. Ми вже відправили туди загін, який шукає серед постояльців готелів когось зі схожою зовнішністю. Якщо наша гіпотеза підтвердиться, нас цікавить маршрут, який він обрав. Усім відомо, що в кожному місті є такі закутки, куди чужинцям після заходу сонця краще не потикатися. — Тоул піднімає густі кошлаті брови і вмикає режим шоумена їбучого. — У темних провулках саме лиш оточення здатне штовхнути навіть найрозсудливішу людину на злочин.

Знову понесло підараса самозакоханого. Думає, ми тут діти малі, яким він казочки на ніч розказує.

— Виткі сходи — пуповина, яка з'єднує Старе і Нове місто, — якраз належать до таких місць, — каже він і витримує драматичну паузу.

Пуповина, блядь? Це сходи, клоуне ти сраний. СХОДИ! Але я все розумію: цей гівноїд мріє стати сценаристом. Мені це відомо, бо на екрані його комп'ютера я бачив чернетку, поки він відходив відповісти на дзвінок